הארץ

כ-250 קטינים חסרי מעמד בארץ בגלל האיסור על איחוד משפחות

הוראת השעה, שהוארכה השבוע וקיימת מאז 2003, מונעת מתן אזרחות או תושבות לבני אדם שבני משפחותיהם ישראלים ויוצרת תנאים בלתי אפשריים: "אי אפשר לשכור דירה או ללכת לרופא"

ניר חסון 16.06.2016 06:00

הוראת השעה האוסרת על איחוד משפחות בישראל, שהוארכה השבוע בכנסת בשנה נוספת, מותירה אלפי בני אדם ללא מעמד חוקי בתוך ישראל ובתנאי חיים בלתי אפשריים. הבעיה חריפה במיוחד לגבי מאות קטינים וצעירים, שכן על פי הוראת השעה כל אדם מעל גיל 14 נחשב כבגיר ולא יכול לקבל מעמד חוקי בישראל, אף שלפחות אחד מהוריו וחלק מאחיו הם ישראלים.

הוראת השעה המוארכת מדי שנה מאז 2003, מונעת מתן אזרחות או תושבות בישראל לפלסטינים שנישאו לישראלים, כמו גם לאזרחי איראן, לבנון, סוריה ועיראק המבקשים לקבל מעמד על רקע איחוד משפחות. על פי נתונים שנמסרו לאחרונה על ידי רשות האוכלוסין וההגירה אל המוקד להגנת הפרט במסגרת חוק חופש המידע, ישנם כיום בישראל 9,900 בני אדם אשר נתקעו ללא מעמד חוקי בשל הוראת השעה - בהם 247 קטינים.

אחמד עאשור, כיום בן 25, נולד בירושלים לאם ירושלמית תושבת ישראל ולאב תושב הגדה המערבית. הוא למד בירושלים וחי בעיר כל חייו, מלבד שנתיים בהן התגוררה המשפחה בפרבר פלסטיני של העיר. משפחתו חיה בירושלים, אמו וארבעת אחיו הם בעלי תעודת תושבות ישראלית, הוא עובד כבר כמה שנים בתל אביב כסו־שף, דובר עברית מעולה וכל חבריו הם יהודים ישראלים. אך עאשור ואחותו היו מעל גיל 14 כאשר הוריו הגישו בקשה לאיחוד משפחות עם שובם לירושלים, ולכן נותרו ללא מעמד בתוך ישראל. המסמך החוקי היחיד שאותו נושא עאשור הוא היתר שהייה של המנהל האזרחי, בדומה לפלסטינים פועלי יום מהגדה.

"אני לא יכול להוציא רישיון נהיגה, לא יכול ללכת לרופא, אני נוסע כל יום הלוך ושוב לתל אביב כי אני לא יכול לשכור בית", סיפר. לדבריו, "פעם אחת תפסו אותי כשנגמר לי ההיתר וזרקו אותי מאחורי המחסום ולי אין כלום בשטחים, אין לי מה לעשות שם. אני רוצה להתחתן ולהקים משפחה, אבל אני לא יכול כי כל בחורה אומרת 'אין לך בית, אין לך רכב, אין תעודת זהות'. אלה לא חיים". הוא הוסיף כי "יש לי חברים יהודים שעלו ממקסיקו. הם לא נולדו פה ולא חיו פה, אבל איך שהם עלו הם קיבלו תעודת זהות. אני נולדתי בארץ וחייתי פה והמשפחה שלי פה, למה לי לא מגיע?".

לדברי עורכת הדין עדי לוסטיגמן, המייצגת כמה משפחות שבניהם נותרו ללא מעמד, "לצורך הוראת השעה בגיר הוא גיל 14. המשמעות היא שבאותה משפחה אם יש ילד אחד שלא מרגיש טוב לוקחים אותו לקופת חולים, אבל אם אחיו לא מרגיש טוב אז לא לוקחים אותו כי הם חוששים שלא יוכלו לשלם אלפי שקלים, אם יאשפזו אותו".

בדיון משותף שקיימו בשבוע שעבר ועדת הפנים והוועדה לחוץ וביטחון של הכנסת הציגו אנשי מערכת הביטחון נתונים לפיהם ב-15 השנים האחרונות היו 17 מקרים של מעורבים בפעילות טרור שקיבלו מעמד בישראל מכוח נישואים. עם זאת, בדיון שנערך לא הוצגו נתונים בנוגע למעורבותם של קטינים

מעל גיל 14 למשפחות כאלו באירועי טרור. "זה חוק פופולסיטי לחלוטין", אמרה עורכת הדין לוסטיגמן, "אין שום נתון על הקשר בין הטרור לבין החוק הזה".